

Contribuții consultare publică ROFUIP și statutul elevului

Introducere

În urma parcurgerii **Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar**, aflat în consultare publică, am identificat câteva completări care ar contribui la îmbunătățirea procesului de orientare în carieră prin consolidarea colaborării:

- a. între cadrele didactice
- b. între școală și părinții/tutorii elevilor

Iată recomandările noastre în acest sens:

R1. Instituirea de către școli a unei proceduri formale de învoire de la clasă a elevilor pentru a beneficia de consiliere;

R2. Contractul educațional dintre școală și familie trebuie să conțină un articol explicit referitor la faptul că părintele își dă consimțământul informat ca propriul copil să participe la activități de consiliere;

R3. Includerea părinților/tutorilor alături de consilieri și diriginți în sesiuni de discuție pe tema viitorului școlar/profesional al elevilor, pornind de la recomandările cu caracter de orientare școlară/vocațională incluse în portofoliile acestora. Asigurarea pentru elevii din anii terminali a unei sesiuni de discuții între părinte/tutore, consilier școlar și diriginte, prin intermediul unei prevederi incluse în contractul educațional dintre școală și familie.

De asemenea, în urma parcurgerii **Statutului elevului**, aflat în consultare publică, am identificat câteva completări care ar contribui la asigurarea în practică a dreptului elevilor de a beneficia de consiliere școlară și profesională.

lață recomandările noastre în acest sens:

R4. Introducerea unui număr minim de ore obligatorii de consiliere școlară și profesională începând cu clasa a V-a pentru toți elevii din sistemul public de învățământ, cu 6 ore dedicate activității de orientare în carieră;

R5. Continuarea procesului de orientare în carieră și pe parcursul studiilor liceale/profesionale.

Completări aduse Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar

Va prezentăm mai jos, sub forma unui tabel, recomandările noastre detaliate și articolele/alineatele din regulament în completarea cărora ele ar veni:

Articole/Alineate la care se face referire	Recomandări
--	-------------

<p>TITLUL V: “Organisme funcționale și responsabilități ale cadrelor didactice”, CAPITOLUL II: Responsabilități ale personalului didactic în unitatea de învățământ; SECȚIUNEA a 2-a: Profesorul diriginte</p> <p>ART. 66</p> <p>(6) Profesorul diriginte, în colaborare cu consilierul școlar și parteneri educaționali, urmărește dezvoltarea și perfecționarea abilităților personale și academice ale elevilor prin utilizarea adecvată a portofoliilor acestora, în propria activitate, conectându-i la trasee academice și de carieră prin facilitarea accesului la întreaga ofertă de educație și formare profesională și sprijinirea/suținerea inserției socio-profesionale viitoare a elevilor.</p> <p>ART. 68</p> <p>Profesorul diriginte are următoarele atribuții:</p> <p>3. colaborează cu:</p> <p>b) cabinetele de asistență psihopedagogică, în activități de consiliere și orientare a elevilor clasei;</p>	<p>Colaborarea dintre consilieri școlar și diriginte este vitală pentru asigurarea unui proces minim de orientare în carieră. De aceea, dincolo de prevederea care asigură colaborarea consilierului școlar cu diriginții, este necesar ca unitățile de învățământ să instituie o procedură formală de învoire de la clasă a elevilor pentru a beneficia de consiliere.</p> <p>R1. Instituirea de către școli a unei proceduri formale de învoire de la clasă a elevilor pentru a beneficia de consiliere.</p>
---	--

TITLUL V: "Organisme funcționale și responsabilități ale cadrelor didactice",
CAPITOLUL II: Responsabilități ale personalului didactic în unitatea de învățământ;
SECȚIUNEA a 2-a: Profesorul diriginte

(7) Profesorul diriginte desfășoară activități educative extrașcolare, pe care le stabilește după consultarea elevilor și a părinților, în concordanță cu specificul vârstei și nevoilor identificate pentru colectivul de elevi.

(10) La începutul anului școlar și ori de câte ori se impune, profesorul diriginte informează elevii și părinții/reprezentanții legali privind serviciile (consiliere școlară, logopedie, sprijin educațional, mediere școlară etc.), programele (Burse școlare, Tichete pentru rechizite, Euro 200, Masă sănătoasă, Învățare remedială, Școala la domiciliu etc.) disponibile la nivelul unității de învățământ.

TITLUL IX: Partenerii educaționali; CAPITOLUL VI: Contractul educațional; ART.
170

(1) Unitățile de învățământ încheie cu părinții sau reprezentanții legali/elevii majori, în momentul înscrierii antepreșcolarilor / preșcolarilor/elevilor în registrul unic matricol, un contract educațional în care sunt înscrise drepturile și obligațiile reciproce ale părților, conform prevederilor legale în vigoare.

Principala problemă în colaborarea cu părinții în orientarea în carieră a elevilor este reticența acestora față de consilierea școlară, care se traduce în multe situații în refuzul de a lăsa elevul să participe la sesiuni de consiliere. În acest sens, este necesară modificarea contractului educațional dintre școală și familie astfel încât să conțină un articol explicit referitor la faptul că părintele își dă consimțământul informat ca propriul copil să participe la activități de consiliere și orientare în carieră.

R2. Contractul educațional dintre școală și familie trebuie să conțină un articol explicit referitor la faptul că părintele își dă consimțământul informat ca propriul copil să participe la activități de consiliere și orientare în carieră.

TITLUL V: "Organisme funcționale și responsabilități ale cadrelor didactice",
CAPITOLUL II: Responsabilități ale personalului didactic în unitatea de învățământ;
SECȚIUNEA a 2-a: Profesorul diriginte

ART. 67

(1) Pentru realizarea unei comunicări constante cu părinții sau reprezentanții legali, profesorul diriginte stabilește, în acord cu aceștia, lunar, o întâlnire pentru prezentarea situației școlare a elevilor, pentru discutarea problemelor educaționale sau comportamentale specifice ale acestora. În situații obiective cum ar fi: calamități, intemperii, epidemii, pandemii, alte situații excepționale, aceste întâlniri se pot desfășura, după caz, în format hibrid sau online, prin mijloace electronice de comunicare, în sistem de videoconferință.

(2) Planificarea orelor dedicate întâlnirilor diriginților cu părinții sau reprezentanții legali de la fiecare formațiune de studiu se comunică elevilor și părinților sau reprezentanților legali ai acestora și se afișează la avizier sau pe site-ul unității de învățământ.

(3) Întâlnirea cu părinții sau reprezentanții legali se recomandă a fi individuală, în conformitate cu o programare stabilită în precoalabil. La această întâlnire, la solicitarea părintelui/tutorei/representantului legal sau a dirigintelui, poate participa și elevul

În colaborarea asigurată prin lege între consilierul școlar și diriginte în vederea emiterii recomandărilor de orientare școlară/profesională pot fi incluși și părinții/tutorii elevilor, într-o sesiune de discuție despre viitorul școlar/profesional al elevului, pornind de la documentele de recomandare cu caracter de orientare școlară și vocațională incluse în portofoliul acestuia. Astfel, una din întâlnirile individuale între diriginți și părinții elevilor de ani terminali, asigurate prin regulamentul de față, poate avea loc și în prezența consilierului școlar care a colaborat cu dirigințele în vederea emiterii recomandărilor de orientare școlară/profesională. Întâlnirea în acest format poate fi inclusă de asemenea în obligațiile părintelui și în contractul educațional încheiat între școală și familie, alături de obligativitatea părintelui de a lua legătura cu educatoarea/învățătorul/institutorul/profesorul pentru învățământul

Completări aduse Statutului elevului

Vă prezentăm mai jos, sub forma unui tabel, recomandările noastre detaliate și articolele/alineatele din regulament în completarea cărora ele ar veni:

Articole/Alineate la care se face referire	Recomandări
--	-------------

<p>CAPITOLUL II - Drepturile elevilor; SECȚIUNEA 1 - Dispoziții generale; ART. 7</p> <p>Elevii beneficiază de următoarele drepturi în sistemul educațional:</p> <p>h) dreptul de a beneficia gratuit de servicii de informare și consiliere școlară, profesională și psihologică, conexe activității de învățământ, puse la dispoziție de unitatea de învățământ preuniversitar, fiindu-le asigurată cel puțin o oră de consiliere psihopedagogică pe an;</p>	<p>Având în vedere numărul ridicat de elevi ce revine fiecărui consilier și diversitatea activităților pe care un consilier trebuie să le desfășoare (consiliere școlară, profesională și psihologică), considerăm că minimumul de o oră pe an garantat elevilor prin intermediul Statutului este insuficient.</p> <p>R4. Introducerea unui număr minim de ore obligatorii de consiliere școlară și profesională începând cu clasa a V-a pentru toți elevii din sistemul public de învățământ, cu minim 6 ore dedicate activității de orientare în carieră.</p> <p>Actuala lege a învățământului preuniversitar, publicată în Monitorul Oficial în iulie 2023, prevede asigurarea unui proces de consiliere vocațională și de orientare școlară și profesională care se va desfășura pe tot parcursul ciclului gimnazial în baza metodologiei aprobate prin ordin al ministrului educației (Legea Învățământului Preuniversitar nr.198/2023, Art. 100). Însă legea nu menționează continuarea procesului pe parcursul studiilor liceale/profesionale. Pentru garantarea dreptului elevilor la servicii de informare și consiliere școlară, profesională și psihologică, această măsură este absolut necesară.</p> <p>R5. Continuarea procesului de orientare în carieră și pe parcursul studiilor liceale/profesionale.</p>
---	---

<p>CAPITOLUL II - Drepturile elevilor; SECȚIUNEA 1 - Dispoziții generale; ART. 7</p> <p>Elevii beneficiază de următoarele drepturi în sistemul educațional:</p> <p>o) dreptul de a beneficia, la finalizarea învățământului gimnazial/liceal obligatoriu, de o recomandare consultativă de încadrare într-o formă de învățământ de nivel superior, emisă de profesorul consilier școlar și de profesorul diriginte, având caracter de orientare școlară gratuită pentru fiecare elev. Pentru absolvenții de învățământ liceal se poate emite și o recomandare sub forma unei orientări vocaționale de încadrare pe piața forței de muncă.</p>	<p>În colaborarea asigurată prin lege între consilierul școlar și diriginte în vederea emiterii recomandărilor de orientare școlară/profesională pot fi incluși și părinții/tutorii elevilor, într-o sesiune de discuție despre viitorul școlar/profesional al elevului, pornind de la documentele de recomandare cu caracter de orientare școlară și vocațională incluse în portofoliul acestuia.</p> <p>Astfel, una din întâlnirile individuale între diriginți și părinții elevilor de ani terminali poate avea loc și în prezența consilierului școlar care a colaborat cu dirigintele în vederea emiterii recomandărilor de orientare școlară/ profesională. Aceasta intalnire poate fi garantată prin intermediul contractului educațional dintre școală și familie.</p> <p>R3. Includerea părinților/tutorilor alături de consilieri și diriginți în sesiuni de discuție pe tema viitorului școlar/profesional al elevilor, pornind de la recomandările cu caracter de orientare școlară/vocaționala incluse în portofoliile acestora. Asigurarea pentru elevii din ani terminali a unei sesiuni de discuții între părinte/tutore, consilier școlar și diriginte prin intermediul unei prevederi incluse în contractul educațional dintre școală și familie.</p>
---	---

Cum am ajuns la aceste recomandări?

Centrul Român de Politici Europene a realizat pentru Fundația HEKS/EPER în România o serie de [documente de poziție](#) cu privire la orientarea în carieră în școlile românești, în cadrul proiectelor “Includerea pe piața muncii a tinerilor adulți din medii vulnerabile din România” și “De la educație la muncă decentă, județul Sibiu”, proiecte ce urmăresc creșterea accesului la o muncă decentă pentru tinerii adulți provenind din medii vulnerabile. În domeniul consilierii și orientării în carieră, fundația HEKS/EPER România și partenerii săi au o experiență vastă de lucru, cu peste 3.500 elevi din medii vulnerabile care au participat la activități precum sesiuni de consiliere și orientare, vizite la companii, workshop-uri, tabere, precum și activități care au facilitat dialogul cu părinții și formarea cadrelor didactice. În școlile vizate, rata de tranziție din clasa a VIII-a în clasa a IX-a a crescut substanțial din 2019 până în prezent, valorile pentru grupul țintă fiind cuprinse între 91 % și 97%.

Din analiza empirică a procesului de consiliere în carieră din studiul “Sistemul de consiliere în carieră din România: analiză empirică și legislativă, cu focus pe județele: Covasna, Mureș și Sibiu”, realizat de SC Cognitrom SRL pentru Fundația HEKS/EPER România în cadrul proiectului “Includerea pe piața muncii a tinerilor adulți din medii vulnerabile din România”, reiese că printre principalele obstacole în orientarea în cariera se numără (Miclea, Crisan, Gherman & Ardelean, 2023, pp. 25-27):

- Absența obligativității unui proces minim de consiliere în carieră garantat elevilor din sistemul public de învățământ începând cu clasa a V-a și până la terminarea ciclului secundar;
- Colaborarea deficitară între consilierii școlari și celelalte cadre didactice, mai ales diriginți;
- Implicarea foarte redusă a părinților; în multe cazuri, părinții nu își dau consimțământul pentru participarea copilului la consiliere în cabinetul școlar;

În cadrul proiectelor “Includerea pe piața muncii a tinerilor adulți din medii vulnerabile din România” și “De la educație la muncă decentă, județul Sibiu”, fundația Heks/Eper România organizează întâlniri periodice ale grupurilor de lucru. Acestea sunt formate din consilieri școlari, directori de școală, reprezentanți ai Inspectoratelor Județene și ai companiilor, precum și alți actori locali relevanți. Și din discuțiile grupurilor locale de lucru se desprinde aceeași concluzie: colaborarea între părțile implicate în consilierea în carieră este deficitară. Relația dintre diriginți și consilierii școlari este foarte importantă și trebuie să primească o atenție specială în cadrul școlilor. De asemenea, relația școlii/consilierilor cu părinții a fost adusă în discuție în toate grupurile de lucru ca fiind una din provocările majore în procesul de consiliere în carieră.

De asemenea, în luna mai a acestui an CRPE a adus la aceeași masă peste 40 de reprezentanți ai ecosistemului educațional și ai societății civile din România, în cadrul evenimentului ”Orientarea în carieră, parte esențială a procesului de consiliere școlară. Propuneri de politici publice din județele Covasna, Alba și Sibiu”. Am avut alături de noi directori, profesori, consilieri școlari, inspectorate județene, Centre de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE și CMBRAE), ONG-uri, reprezentanți ai mediului de afaceri și, extrem de important, Ministerul Educației.

Consilierea în carieră trebuie să devină o activitate obligatorie pentru consilierii școlari și să beneficieze de un număr minim de ore pentru fiecare an de studiu începând cu clasa a cincea. De asemenea, pentru ca elevii să beneficieze de pe urma unui sistem de orientare în carieră funcțional, este necesar ca acesta să fie integrat într-un ecosistem creat în jurul școlii, care să includă: consilierii, cadrele didactice și directorii; părinții/tutorii elevilor, instituțiile de învățământ din regiune, comunitatea de practică, angajatorii, angajații și profesioniștii din diferite domenii.

Pentru mai multe detalii cu privire la recomandările pe care am avut plăcerea să vi le transmitem, precum și cu privire la activitatea noastră pe tema orientării în carieră, vă stăm la dispoziție la adresa de e-mail maria.balea@crpe.ro .

Cu stimă,

Centrul Român de Politici Europene (CRPE)

Fundația Heks/Eper România

Cognitrom

Asociația Școala de Valori

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Albă

Asociația Părinților Județ Sibiu ASPASIB

Federația "Coaliția pentru Educație"